

Lagrådsremiss

Tillfälligt utökade möjligheter för vissa anhöriginvandrare att ansöka om uppehållstillstånd inifrån Sverige

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 11 juni 2026

Gunnar Strömmer

Christiana Lyrestam
(Justitiedepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen lämnas förslag som syftar till att tillfälligt utöka möjligheten för vissa utlänningar att ansöka om uppehållstillstånd inifrån Sverige.

Förslagen innebär att det införs en tillfällig reglering som gör det möjligt för en utlänning som efter den 1 oktober 2023 har haft uppehållstillstånd som barn på grund av anknytning till en förälder eller till förälderns make eller sambo att kunna ansöka om och beviljas uppehållstillstånd på någon annan grund inifrån Sverige. Om en sådan utlänning har fått ett utvisningsbeslut som har fått laga kraft, ska utlänningen kunna ansöka om och beviljas uppehållstillstånd inifrån landet förutsatt att det beslutet fick laga kraft den 1 januari 2025 eller senare. Det föreslås också att Migrationsverket eller, om ett beslut om ett uppehållstillstånd har överklagats, en domstol ska få besluta om inhibition av ett utvisningsbeslut för en sådan utlänning.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 oktober 2026 och upphöra att gälla den 1 januari 2028.

Innehållsförteckning

1	Beslut	3
2	Lagtext	4
2.1	Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)	4
2.2	Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)	6
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (2026:000) om ändring i utlänningslagen (2005:716)	9
3	Ärendet och dess beredning	11
4	En tillfällig möjlighet för vissa anhöriginvandrare att ansöka om uppehållstillstånd inifrån Sverige	11
5	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	20
6	Konsekvenser	21
7	Författningskommentar	24
7.1	Förslaget till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)	24
7.2	Förslaget till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)	27
7.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (2026:000) om ändring i utlänningslagen (2005:716)	29
Bilaga 1	Sammanfattning av Utkast till lagrådsremiss Tillfälligt utökade möjligheter för vissa anhöriginvandrare att ansöka om uppehållstillstånd inifrån Sverige	31
Bilaga 2	Utkastets lagförslag	32
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	39

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i utlänningslagen (2005:716),
2. lag om ändring i utlänningslagen (2005:716),
3. lag om ändring i lagen (2026:000) om ändring i utlänningslagen (2005:716).

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

Härigenom föreskrivs i fråga om utlänningslagen (2005:716)

dels att 6 kap. 4 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 5 kap. 18 b §, 5 b kap. 15 a §, 6 a kap. 4 b § och 12 kap. 12 c §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

18 b §

Det som föreskrivs i 18 § första stycket gäller inte för en utlänning som har haft uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning i egenskap av barn till en förälder eller till förälderns make eller sambo efter den 1 oktober 2023.

En ansökan om uppehållstillstånd efter inresan i Sverige får bifallas för en utlänning som avses i första stycket utan hinder av ett beslut om utvisning om utvisningsbeslutet har fått laga kraft den 1 januari 2025 eller senare.

5 b kap.

15 a §

Det som föreskrivs i 15 § första stycket gäller inte för en utlänning som har haft uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning i egenskap av barn till en förälder eller till förälderns make eller sambo efter den 1 oktober 2023.

En ansökan om uppehållstillstånd efter inresan i Sverige får bifallas för en utlänning som avses i första stycket utan hinder av ett beslut om utvisning om utvisningsbeslutet har fått laga kraft den 1 januari 2025 eller senare.

6 kap.

4 §¹

En utlänning som vill ha arbetstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om arbetstillstånd får inte bifallas efter inresan utom i fall som avses i 5 kap. 18 § andra–fjärde styckena, 18 a och 19 §§, vilka bestämmelser tillämpas på motsvarande sätt i fråga om arbetstillstånd.

En utlänning som vill ha arbetstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om arbetstillstånd får inte bifallas efter inresan utom i fall som avses i 5 kap. 18 § andra–fjärde styckena och 18 a–19 §§, vilka bestämmelser tillämpas på motsvarande sätt i fråga om arbetstillstånd.

6 a kap.

4 b §

Det som föreskrivs i 4 § första stycket gäller inte för en utlänning som har haft uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning i egenskap av barn till en förälder eller till förälderns make eller sambo efter den 1 oktober 2023.

En ansökan om EU-blåkort efter inresan i Sverige får bifallas för en utlänning som avses i första stycket utan hinder av ett beslut om utvisning om utvisningsbeslutet har fått laga kraft den 1 januari 2025 eller senare.

12 kap.

12 c §

Om en utlänning som avses i 5 kap. 18 b §, 5 b kap. 15 a § eller 6 a kap. 4 b § har ansökt om uppehållstillstånd får Migrationsverket eller, om ett beslut om ett sådant uppehållstillstånd har överklagats, en migrationsdomstol eller Migrationsöverdomstolen besluta om inhibition av ett beslut om att utvisa utlänningen.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2026.

¹ Senaste lydelse 2022:303.

2.2 Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

Härigenom föreskrivs i fråga om utlänningslagen (2005:716)¹
dels att 5 kap. 18 b §, 5 b kap. 15 a §, 6 a kap. 4 b § och 12 kap. 12 c §
ska upphöra att gälla,
dels att 5 kap. 18 § och 6 kap. 4 § ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt förslaget i avsnitt 2.3 Förslagen lydelse

5 kap.

18 §²

En utlänningsperson som vill ha uppehållstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om uppehållstillstånd får inte bifallas efter inresan.

Första stycket gäller inte om

1. utlänningspersonen kan beviljas uppehållstillstånd här med stöd av 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 §,

2. utlänningspersonen med stöd av 6 § bör beviljas uppehållstillstånd här,

3. en ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som har beviljats en utlänningsperson med stöd av 3 eller 3 a § eller någon av 3 d–3 h §§,

4. utlänningspersonen kan beviljas eller har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd här med stöd av 15 §,

5. utlänningspersonen enligt 3 eller 3 a § eller någon av 3 d–3 h §§ har stark anknytning till en person som är bosatt i Sverige och det inte skäligen kan krävas att utlänningspersonen reser till ett annat land för att ge in ansökan där,

6. utlänningspersonen har rätt till uppehållstillstånd med stöd av artikel 23 i skyddsgrundsförordningen,

7. utlänningspersonen kan beviljas uppehållstillstånd enligt 15 d §,

8. följande villkor är uppfyllda:

a) utlänningspersonen ansöker om förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd, för arbete som har beviljats enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket, eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a §,

b) utlänningspersonen har

– ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete som har beviljats enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket och inom giltighetstiden för detta tillstånd ansöker om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a §, och förutsättningarna för det tidigare tillståndet har varit uppfyllda, eller

– ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet som har beviljats enligt 10 a § och inom giltighetstiden för detta tillstånd ansöker om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt 10 § i de

¹ Senaste lydelse av
5 kap. 18 b § 2026:000
5 b kap. 15 a § 2026:000
6 a kap. 4 b § 2026:000
12 kap. 12 c § 2026:000.

² Senaste lydelse 2026:000.

fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket, och förutsättningarna för det tidigare tillståndet har varit uppfyllda, eller

c) en ansökan avser ett uppehållstillstånd som familjemedlem till en utlänning som avses i a eller b, om ansökan ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet som familjemedlem och utlänningen beviljas uppehållstillstånd enligt de bestämmelser som anges där,

9. utlänningen har ett uppehållstillstånd enligt 10 § eller 5 b kap. 3 § och antingen har slutfört en högskoleutbildning som avser studier som motsvarar minst två terminer eller fullföljt minst två terminer vid en utbildning på forskarnivå eller har ett uppehållstillstånd enligt 5 b kap. 1, 2, 4, 7 eller 8 §,

10. utlänningen har rätt till uppehållstillstånd enligt 2 a eller 2 d §, eller
11. det annars finns synnerliga skäl.

Första stycket gäller inte heller om utlänningen har beviljats en visering för att besöka en arbetsgivare i Sverige eller är undantagen från kravet på visering om han eller hon ansöker om ett uppehållstillstånd för arbete inom ett slag av arbete där det råder stor efterfrågan på arbetskraft. En ytterligare förutsättning är att arbetsgivaren skulle förorsakas olägenheter om utlänningen måste resa till ett annat land för att ge in ansökan där eller att det annars finns särskilda skäl.

Första stycket gäller inte heller en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt 9 §, om ansökan avser ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a § och ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet.

Vid skälighetsbedömningen enligt andra stycket 5 ska konsekvenserna för ett barn av att skiljas från sin förälder särskilt beaktas, om det står klart att uppehållstillstånd skulle ha beviljats om prövningen gjorts före inresan i Sverige.

I fråga om uppehållstillstånd för en utlänning som ska avvisas eller utvisas enligt ett beslut som har fått laga kraft gäller föreskrifterna i 18 b och 20 §§ samt 12 kap. 16 b, 16 c, 16 e, 16 g, 17 a, 17 c och 18–20 §§.

I fråga om uppehållstillstånd för en utlänning som ska avvisas eller utvisas enligt ett beslut som har fått laga kraft gäller föreskrifterna i 20 § samt 12 kap. 16 b, 16 c, 16 e, 16 g, 17 a, 17 c och 18–20 §§.

Lydelse enligt förslaget i avsnitt 2.1 Föreslagen lydelse

6 kap.

4 §³

En utlänning som vill ha arbetstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om arbetstillstånd får inte bifallas efter inresan utom i fall som avses i 5 kap. 18 § andra–

En utlänning som vill ha arbetstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om arbetstillstånd får inte bifallas efter inresan utom i fall som avses i 5 kap. 18 § andra–

³ Senaste lydelse 2026:000.

fjärde styckena *och* 18 a–19 §§,
vilka bestämmelser tillämpas på
motsvarande sätt i fråga om
arbetstillstånd.

fjärde styckena, 18 a *och* 19 §§,
vilka bestämmelser tillämpas på
motsvarande sätt i fråga om
arbetstillstånd.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2028.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för överklagande av beslut som har meddelats före ikraftträdandet.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2026:000) om ändring i utlänningslagen (2005:716)

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 18 § utlänningslagen (2005:716) i stället för lydelsen enligt lagen (2026:000) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagrådsremissen Föreslagen lydelse
*Skärpta villkor för anhörig-
invandring*

5 kap.

18 §

En utlänningsperson som vill ha uppehållstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om uppehållstillstånd får inte bifallas efter inresan.

Första stycket gäller inte om

1. utlänningspersonen kan beviljas uppehållstillstånd här med stöd av 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 §,

2. utlänningspersonen med stöd av 6 § bör beviljas uppehållstillstånd här,

3. en ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som har beviljats en utlänningsperson med stöd av 3 eller 3 a § eller någon av 3 d–3 h §§,

4. utlänningspersonen kan beviljas eller har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd här med stöd av 15 §,

5. utlänningspersonen enligt 3 eller 3 a § eller någon av 3 d–3 h §§ har stark anknytning till en person som är bosatt i Sverige och det inte skäligen kan krävas att utlänningspersonen reser till ett annat land för att ge in ansökan där,

6. utlänningspersonen har rätt till uppehållstillstånd med stöd av artikel 23 i skyddsgrundsförordningen,

7. utlänningspersonen kan beviljas uppehållstillstånd enligt 15 d §,

8. följande villkor är uppfyllda:

a) utlänningspersonen ansöker om förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd, för arbete som har beviljats enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket, eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a §,

b) utlänningspersonen har

– ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete som har beviljats enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket och inom giltighetstiden för detta tillstånd ansöker om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a §, och förutsättningarna för det tidigare tillståndet har varit uppfyllda, eller

– ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet som har beviljats enligt 10 a § och inom giltighetstiden för detta tillstånd ansöker om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket, och förutsättningarna för det tidigare tillståndet har varit uppfyllda, eller

c) en ansökan avser ett uppehållstillstånd som familjemedlem till en utlänningsperson som avses i a eller b, om ansökan ges in inom giltighetstiden för

det tidigare tillståndet som familjemedlem och utlänningen beviljas uppehållstillstånd enligt de bestämmelser som anges där,

9. utlänningen har ett uppehållstillstånd enligt 10 § eller 5 b kap. 3 § och antingen har slutfört en högskoleutbildning som avser studier som motsvarar minst två terminer eller fullföljt minst två terminer vid en utbildning på forskarnivå eller har ett uppehållstillstånd enligt 5 b kap. 1, 2, 4, 7 eller 8 §,

10. utlänningen har rätt till uppehållstillstånd enligt 2 a eller 2 d §, eller 11. det annars finns synnerliga skäl.

Första stycket gäller inte heller om utlänningen har beviljats en visering för att besöka en arbetsgivare i Sverige eller är undantagen från kravet på visering om han eller hon ansöker om ett uppehållstillstånd för arbete inom ett slag av arbete där det råder stor efterfrågan på arbetskraft. En ytterligare förutsättning är att arbetsgivaren skulle förorsakas olägenheter om utlänningen måste resa till ett annat land för att ge in ansökan där eller att det annars finns särskilda skäl.

Första stycket gäller inte heller en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt 9 §, om ansökan avser ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a § och ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet.

Vid skälighetsbedömningen enligt andra stycket 5 ska konsekvenserna för ett barn av att skiljas från sin förälder särskilt beaktas, om det står klart att uppehållstillstånd skulle ha beviljats om prövningen gjorts före inresan i Sverige.

I fråga om uppehållstillstånd för en utlänning som ska avvisas eller utvisas enligt ett beslut som har fått laga kraft gäller föreskrifterna i 20 § samt 12 kap. 16 b, 16 c, 16 e, 16 g, 17 a, 17 c och 18–20 §§.

I fråga om uppehållstillstånd för en utlänning som ska avvisas eller utvisas enligt ett beslut som har fått laga kraft gäller föreskrifterna i 18 b och 20 §§ samt 12 kap. 16 b, 16 c, 16 e, 16 g, 17 a, 17 c och 18–20 §§.

3 Ärendet och dess beredning

Regeringen aviserade den 6 mars 2026 lagändringar för att uppehållstillstånd ska kunna beviljas för nära anhöriga i fler situationer. I lagrådsremissen Skärpta villkor för anhöriginvandring som beslutades den 1 juni 2026 föreslår regeringen bl.a. att en utlänning som är under 21 år och tidigare har beviljats uppehållstillstånd på grund av anknytning som barn, men som har fyllt 18 år, ska kunna beviljas uppehållstillstånd under vissa förutsättningar. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 oktober 2026.

Inom Justitiedepartementet har ett utkast till lagrådsremiss utarbetats som komplement till den nämnda lagrådsremissen. I utkastet föreslås tillfälliga lagändringar som innebär att en utlänning som efter den 1 oktober 2023 har haft uppehållstillstånd på grund av anknytning i egenskap av barn till en förälder eller till förälderns make eller sambo ska kunna ansöka om och beviljas uppehållstillstånd på någon annan grund inifrån Sverige. En sammanfattning av utkastets innehåll finns i *bilaga 1* och utkastets lagförslag finns i *bilaga 2*. Utkastet har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena finns tillgängliga på regeringens webbplats, [regeringen.se](https://www.regeringen.se), och i Justitiedepartementet (Ju2026/01367).

4 En tillfällig möjlighet för vissa anhöriginvandrare att ansöka om uppehållstillstånd inifrån Sverige

Regeringens förslag

En utlänning som efter den 1 oktober 2023 har haft uppehållstillstånd på grund av anknytning i egenskap av barn till en förälder eller till förälderns make eller sambo ska kunna ansöka om och beviljas uppehållstillstånd på annan grund och arbetstillstånd inifrån Sverige.

En ansökan om uppehållstillstånd efter inresan i Sverige ska få bifallas för en utlänning som avses i första stycket utan hinder av ett beslut om utvisning om utvisningsbeslutet har fått laga kraft den 1 januari 2025 eller senare.

Migrationsverket eller, om beslutet om uppehållstillstånd har överklagats, en migrationsdomstol eller Migrationsöverdomstolen ska få besluta om inhibition av beslutet att utvisa utlänningen.

Utkastets förslag

Förslagen i utkastet till lagrådsremiss stämmer överens med regeringens.

Remissinstanserna

De allra flesta remissinstanserna tillstyrker eller har inga invändningar mot förslaget om utökade möjligheter för vissa utlänningar att ansöka om uppehållstillstånd inifrån landet. Bland dessa finns *Arbetsgivarverket*, *Förvaltningsrätten i Luleå*, *Institutet för mänskliga rättigheter*, *Kammarrätten i Stockholm*, *Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF)* och *Sveriges advokatsamfund*. *Asylrättscentrum*, som i och för sig tillstyrker förslaget, anser dock att den föreslagna regleringen är alltför snävt avgränsad och att särskilt tidsgränserna riskerar att leda till att likartade fall behandlas olika.

Förvaltningsrätten i Malmö och *Förvaltningsrätten i Göteborg* efterfrågar ett förtydligande avseende vilka uppehållstillstånd på grund av anknytning som omfattas av förslaget, t.ex. om barn som beviljats uppehållstillstånd som familjemedlem till en arbetstagare och personer som beviljats uppehållstillstånd på grund av anknytningsskäl med stöd av andra bestämmelser omfattas. *Sveriges universitetslärare och forskare (SULF)* lyfter att det är viktigt att barn till föräldrar som har eller har haft uppehållstillstånd för studier omfattas av förslaget. Sveriges advokatsamfund anser att fler personer med familjeband och koppling till Sverige bör omfattas, exempelvis utlänningar som har beviljats uppehållstillstånd på grund av anknytning till syskon eller på grund av synnerligen ömmande omständigheter.

Förvaltningsrätten i Luleå framhåller att det finns en risk för tillämpningssvårigheter om den berörda gruppen behöver uppfylla samtliga ordinarie krav för att beviljas uppehållstillstånd för t.ex. arbete och studier. Även SULF påpekar att lönenivån för arbetstillstånd är så hög att den kan vara svår att nå upp till och menar att det bör övervägas om ett undantag bör gälla under en viss tid.

MUCF lyfter att vandelskraven bör tillämpas på ett sätt som beaktar ungas särskilda förutsättningar. *Migrationsverket* påpekar att det kan finnas unga vuxna som redan arbetar i Sverige utan föreskrivet tillstånd och att det kan leda till att utlänningen inte kan få sin ansökan om uppehållstillstånd beviljad. Verket pekar också på att utkastet inte innehåller några förslag till undantag från kravet på arbetstillstånd under handläggningstiden. Sveriges advokatsamfund har en liknande synpunkt. *Migrationsverket* undrar hur möjligheten att söka uppehållstillstånd inifrån Sverige vid lagakraftvunna utvisningsbeslut förhåller sig till kraven i student- och forskardirektivet.

Migrationsverket efterfrågar ett klagörande av om även utlänningar som utvisats på grund av brott omfattas. *Migrationsverket* undrar också hur förslaget förhåller sig till möjligheten att ansöka om internationellt skydd.

Sveriges advokatsamfund framhåller att omständigheten att sökanden tidigare ansökt om uppehållstillstånd och fått avslag inte bör beaktas i negativ riktning vid prövning av om nytt uppehållstillstånd ska beviljas. *Migrationsverket* anser att det finns en risk för att en utlänning ansöker om uppehållstillstånd vid upprepade tillfällen i syfte att fördröja verkställigheten av ett utvisningsbeslut. *Förvaltningsrätten i Malmö* ifrågasätter behovet av en uttrycklig möjlighet för *Migrationsverket* och migrationsdomstolarna att kunna inhibera ett utvisningsbeslut.

Kammarrätten i Stockholm lyfter frågor om vad som händer om en utlänning som beviljats uppehållstillstånd senare ansöker om ytterligare förlängning av tillståndet i de fall utvisningsbeslutet står fast. Sveriges advokatsamfund anser att lagakraftvunna utvisningsbeslut som huvudregel bör upphävas. Asylrättscentrum och Sveriges advokatsamfund har synpunkter på frågan om hur ett meddelat återreseförbud ska hanteras för utlänningar som beviljas uppehållstillstånd enligt förslaget.

Flera remissinstanser, bl.a. *Domstolsverket*, Förvaltningsrätten i Göteborg, *Förvaltningsrätten i Stockholm*, *Justitiekanslern* och *Sveriges Kommuner och Regioner*, påpekar att utkastet till lagrådsremiss har remitterats med en mycket kort svarstid. Några av remissinstanserna anser att det har påverkat möjligheten att göra en fullständig analys av den lagtekniska lösningen, bestämmelsernas ändamålsenlighet och förslagets närmare konsekvenser. Enligt Sveriges advokatsamfund riskerar den korta svarstiden dessutom att leda till att enskilda kan komma att drabbas av rättsförluster som inte har varit möjliga att överblicka. Institutet för mänskliga rättigheter och SULF har förståelse för den korta remisstiden mot bakgrund av att det är angeläget att få bestämmelserna på plats snarast möjligt.

Skälen för regeringens förslag

En tillfällig möjlighet bör införas för vissa anhöriginvandrare att ansöka om uppehållstillstånd och arbetstillstånd inifrån Sverige

I lagrådsremissen Skärpta villkor för anhöriginvandring föreslås att en utlänning som är under 21 år och som tidigare har beviljats uppehållstillstånd på grund av anknytning som barn, men som har fyllt 18 år, ska kunna beviljas uppehållstillstånd (se föreslagna 5 kap. 3 g § 2 a utlänningslagen [2005:716]). Förslaget motiveras med att den nuvarande regleringen om uppehållstillstånd för nära anhöriga utanför kärnfamiljen har gett upphov till vissa tillämpningssvårigheter i förlängningssituationer och i en del fall också har lett till oönskade effekter. Det gäller särskilt i fråga om unga personer som har fyllt 18 år men som t.ex. går i gymnasieskolan och fortfarande är beroende av sina föräldrar. Förslaget i den lagrådsremissen syftar till att möjliggöra för unga vuxna som har kommit till Sverige som en del av en familj att avsluta sina gymnasiestudier och få tid på sig att påbörja ett självständigt liv, t.ex. genom studier vid högskola eller genom arbete.

Huvudregeln enligt 5 kap. 18 § första stycket utlänningslagen är att en utlänning som vill ha uppehållstillstånd ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i Sverige. För arbetstillstånd gäller samma huvudregel (6 kap. 4 § utlänningslagen). Från huvudregeln i 5 kap. 18 § första stycket finns flera undantag, bl.a. för en utlänning som ansöker om förlängt uppehållstillstånd på grund av anknytning eller för arbete. Uppehållstillstånd får också beviljas efter inresan om det annars finns synnerliga skäl (5 kap. 18 § andra stycket). I lagrådsremissen Skärpta villkor för anhöriginvandring föreslås att också ett uppehållstillstånd för nära anhöriga under 21 år ska kunna sökas inifrån landet i vissa fall (se t.ex. föreslagna 5 kap. 18 § andra stycket 3 utlänningslagen).

Med anledning av beskedet från regeringen och samarbetspartiet under våren 2026 att ny lagstiftning var på gång på området meddelade

Migrationsverket den 10 mars 2026 att myndigheten tills vidare inte kommer att fatta beslut om avslag i vissa ärenden som gäller unga vuxna. Det finns emellertid unga vuxna som har haft uppehållstillstånd på grund av anknytning och som fortfarande befinner sig i landet men som inte kommer att kunna få ett uppehållstillstånd enligt den föreslagna bestämmelsen om uppehållstillstånd för nära anhöriga under 21 år. Så kan vara fallet om utlännningen hinner fylla 21 år innan en prövning kan göras enligt den bestämmelsen. Det finns vidare unga vuxna som har haft uppehållstillstånd på grund av anknytning men som inte kommer att kunna ansöka om ett sådant uppehållstillstånd inifrån landet, t.ex. för att giltighetstiden för utlänningsens tidigare uppehållstillstånd hinner löpa ut innan en ny ansökan görs. Enligt nuvarande regelverk behöver dessa unga vuxna som utgångspunkt lämna landet för att ansöka om och beviljas uppehållstillstånd. På motsvarande sätt som en person som omfattas av den föreslagna bestämmelsen om uppehållstillstånd för nära anhöriga under 21 år kan dessa unga vuxna ha påbörjat ett självständigt liv i Sverige genom studier vid högskola eller arbete. Många av dessa personer hade sannolikt kunnat beviljas ett sådant uppehållstillstånd om deras ansökan om förlängning av uppehållstillstånd hade prövats efter det att den regeln trätt i kraft. Att dessa personer ska behöva lämna landet för att ansöka om uppehållstillstånd anser regeringen, i likhet med flera remissinstanser såsom *Asylrättscentrum* och *MUCF*, varken är rimligt eller ändamålsenligt. Dessa unga vuxna, som har haft uppehållstillstånd i Sverige i egenskap av barn på grund av anknytning till en förälder eller till föräldrarnas make eller sambo, bör därför få en möjlighet att ansöka om och beviljas uppehållstillstånd inifrån landet. Regeringen anser, i motsats till *Sveriges advokatsamfund*, inte att förslaget bör utvidgas till att omfatta fler personkategorier.

Utöver utlännningar som har haft uppehållstillstånd som barn på grund av anknytning till en förälder eller till föräldrarnas make eller sambo enligt de allmänna reglerna om anhöriginvandring i 5 kap. utlänningslagen kan det också röra sig om utlännningar som har haft uppehållstillstånd som barn på grund av anknytning till t.ex. forskare enligt 5 b kap. 19 § utlänningslagen och innehavare av uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning (EU-blåkort) enligt 6 a kap. 9 § samma lag. Som *Förvaltningsrätten i Malmö* uppmärksammar omfattas även utlännningar som har beviljats uppehållstillstånd som familjemedlem i egenskap av barn till en arbetstagare med stöd av 4 kap. 4 a § utlänningsförordningen (2006:97) av förslaget. Även utlännningar som i egenskap av barn har beviljats uppehållstillstånd som familjemedlem till studerande inom högre utbildning enligt 4 a kap. 6 § samma förordning omfattas, vilket framhålls som betydelsefullt av *SULF*. Däremot omfattas, som *Förvaltningsrätten i Göteborg* och *Sveriges advokatsamfund* är inne på, inte exempelvis utlännningar som beviljats uppehållstillstånd på annan grund, t.ex. med stöd av bestämmelsen om synnerligen ömmande omständigheter i 5 kap. 6 § utlänningslagen eller om verkställighetshinder i 12 kap. 18 § samma lag.

Det är angeläget att det inte har förflutit alltför lång tid sedan utlännningen hade ett uppehållstillstånd på grund av anknytning i egenskap av barn till en förälder eller till föräldrarnas make eller sambo. En utlännning bör därför ha haft ett sådant uppehållstillstånd någon gång under de senaste tre åren före ikraftträdandet, alltså efter den 1 oktober 2023, för att omfattas av

förslaget. Regeringen delar inte Asylrättscentrums bedömning att denna tidsgräns är alltför snäv.

Möjligheten att ansöka om och beviljas uppehållstillstånd inifrån Sverige bör inte vara begränsad till någon särskild grund

En utlänning som omfattas av förslaget bör kunna ansöka om och beviljas uppehållstillstånd inifrån landet på valfri grund. En utlänning som är under 21 år kan exempelvis ansöka om uppehållstillstånd enligt den föreslagna 5 kap. 3 g § 2 a utlänningslagen. Förslaget möjliggör även för ansökningar inifrån landet av uppehållstillstånd på annan grund för dem som inte kan beviljas uppehållstillstånd enligt den paragrafen, t.ex. för att de har fyllt 21 år under året. Utlänningen behöver givetvis uppfylla kraven för att beviljas uppehållstillstånd på den aktuella grunden. Det ska naturligtvis inte heller finnas skäl mot att bevilja uppehållstillstånd, t.ex. på grund av brottslighet enligt 5 kap. 17 § utlänningslagen. Regeringen föreslår dessutom i propositionen Skärpta och tydligare krav på vandel för uppehållstillstånd (prop. 2025/26:264) att det vid prövningen av om det finns skäl mot att bevilja uppehållstillstånd i ökad utsträckning ska beaktas såväl brottslighet som andra brister i vandeln. Exempelvis kan bristande regelefterlevnad utgöra skäl för att inte bevilja ett uppehållstillstånd, det kan handla om att inte följa lagar och andra föreskrifter, samt domstolsavgöranden, förelägganden eller myndighetsbeslut (prop. 2025/26:264 s. 30).

Att utlänningen behöver uppfylla kraven för det uppehållstillstånd som han eller hon söker betyder t.ex. att om utlänningen vill ansöka om ett uppehållstillstånd för arbete enligt 5 kap. 10 § utlänningslagen och arbetstillstånd enligt 6 kap. 2 § första stycket samma lag behöver villkoren för dessa tillstånd vara uppfyllda. Sedan den 1 juni 2026 gäller bl.a. att utlänningens lön som huvudregel måste uppgå till minst 90 procent av medianlönen i Sverige. Från denna huvudregel finns dock en möjlighet för regeringen att meddela föreskrifter om undantag (6 kap. 9 § utlänningslagen). För att möjliggöra att utlänningen kan ansöka om arbetstillstånd inifrån landet bör det göras ett undantag från kravet i 6 kap. 4 § utlänningslagen, om att en utlänning som vill ha ett arbetstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet.

Förvaltningsrätten i Luleå och SULF påtalar att det kan vara svårt för unga vuxna att uppfylla kraven för att beviljas uppehållstillstånd för t.ex. arbete och studier. Regeringen konstaterar att syftet med nu aktuella förslag inte är att införa någon ny grund för uppehållstillstånd utan endast att ge en möjlighet för utlänningar som befinner sig i Sverige att under vissa förutsättningar ansöka om och beviljas uppehållstillstånd inifrån landet. Det är ett viktigt led i en reglerad invandring att en utlänning som vill vistas i Sverige också uppfyller kraven för det, t.ex. genom att beviljas uppehållstillstånd på grund av anknytning eller för arbete eller studier. Att sänka kraven för just dessa utlänningar eller att, som SULF är inne på, införa ett särskilt undantag från kraven på arbetstillstånd, framstår därför inte som lämpligt.

Om utlänningen inte uppfyller kraven för ett uppehålls- eller arbetstillstånd ska ansökan avslås. Som *Migrationsverket* och Sveriges

advokatsamfund påtalar skulle detta exempelvis kunna ske om en utlänning har arbetat utan föreskrivet tillstånd. Det föreslås inga särskilda regler som undantar utlänningen från kravet på arbetstillstånd under handläggningstiden. Däremot kan utlänningen, precis som när ansökan om arbetstillstånd görs utanför landet, söka och få en anställning som kan återopas som grund för ansökan om arbetstillstånd innan ett sådant beviljas.

Utöver de allmänna reglerna om uppehållstillstånd i 5 kap. finns det i utlänningslagen speciella regler för vissa uppehållstillstånd, t.ex. uppehållstillstånd för forskning, för studier inom högre utbildning och EU-blåkort som bygger på EU-direktiv. För att förslaget ska vara ändamålsenligt bör det vara möjligt att ansöka om även dessa tillstånd inifrån landet. Frågan om varifrån en ansökan om ett sådant tillstånd ska göras regleras i särskilda bestämmelser (5 b kap. 15 § och 6 a kap. 4 § utlänningslagen), där det framgår att huvudregeln är att en ansökan ska ges in och beviljas före inresan i landet. Vilka krav som får ställas för ansökan och beviljande av tillstånden regleras av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/801 av den 11 maj 2016 om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för forskning, studier, praktik, volontärarbete, deltagande i elevutbytesprogram eller utbildningsprojekt och för au pairarbete, kallat student- och forskardirektivet, respektive Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/1883 av den 20 oktober 2021 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning och om upphävande av rådets direktiv 2009/50/EG, kallat blåkortsdirektivet. Av direktiven följer att en ansökan om uppehållstillstånd ska ges in och prövas antingen när den berörda tredjelandsmedborgaren vistas utanför den medlemsstat som tredjelandsmedborgaren vill resa in i eller när tredjelandsmedborgaren redan vistas i den medlemsstaten i egenskap av innehavare av ett giltigt uppehållstillstånd eller en giltig visering för längre vistelse (artikel 7.4 i student- och forskardirektivet och artikel 10.2 i blåkortsdirektivet). Medlemsstaten får dock genom undantag i enlighet med sin nationella lagstiftning godta att en ansökan lämnas in även om utlänningen inte innehar ett sådant tillstånd eller en visering för längre vistelse (artikel 7.4 i student- och forskardirektivet respektive artikel 10.3 i blåkortsdirektivet). Som Migrationsverket noterar får undantaget tillämpas för utlänningar som vistas lagligen på medlemsstatens territorium. Migrationsverket meddelade den 1 juni 2026 att verket tills vidare inte ska fatta beslut om avslag i vissa ärenden eller verkställa beslut om utvisning för personer som omfattas av nu aktuella förslag. Detta innebär att Migrationsverket ska avbryta verkställigheten (inhibition) av ovan nämnda beslut om utvisning som har fått laga kraft. Utlänningar som träffas av förslagen och som har fått sina utvisningsbeslut iniberade vistas lagligen i Sverige. Den ordning som nu föreslås bedöms därför vara förenlig med EU-rätten.

Möjligheten bör även omfatta vissa utlänningar som har ett utvisningsbeslut som har fått laga kraft

En del utlänningar som skulle ha kunnat beviljas uppehållstillstånd med stöd av den föreslagna 5 kap. 3 g § 2 a utlänningslagen om den hade

funnits på plats tidigare har redan hunnit få ett utvisningsbeslut i samband med att de inte har beviljats ett förlängt uppehållstillstånd. Vissa av dessa utläningar befinner sig fortfarande i landet, t.ex. för att det finns hinder mot att verkställa utvisningen. Inte heller dessa utläningar kan ansöka om och beviljas uppehållstillstånd för nära anhöriga under 21 år inifrån landet.

En viktig utgångspunkt är att ett beslut som har fått laga kraft ska verkställas och att utläningen då ska lämna landet. I regel kan en utläning som ska utvisas enligt ett beslut som har fått laga kraft endast få frågan om uppehållstillstånd prövad enligt reglerna om verkställighetshinder i 12 kap. utlänningslagen (5 kap. 18 § sjätte stycket samma lag). Det är emellertid rimligt att även utläningar som har fått ett utvisningsbeslut bör få en möjlighet att i denna situation ansöka om och beviljas ett nytt uppehållstillstånd inifrån landet. De skulle annars behandlas annorlunda än de utläningar som inte fått ett utvisningsbeslut enbart till följd av att Migrationsverket för närvarande inte fattar beslut om avslag i vissa ärenden som gäller unga vuxna.

Det är angeläget att ett sådant utvisningsbeslut inte har meddelats för alltför lång tid sedan, vilket skulle gynna utläningar som har befunnit sig i landet illegalt under en längre tid. Därtill har Migrationsöverdomstolen uttalat att en utläning som under en längre tid uppehållit sig illegalt i Sverige är en omständighet som ska väga tungt mot att bevilja undantag från huvudregeln om att uppehållstillstånd ska ha sökts och beviljats före inresan i landet (se rättsfallet MIG 2009:2, vid prövning av frågan om synnerliga skäl enligt 5 kap. 18 § andra stycket). Det bör därför fastställas en tidsgräns för när utvisningsbeslutet ska ha fått laga kraft. Tidsgränsen bör bestämmas så att de utläningar som den nya regleringen avser att träffa omfattas. Till skillnad från Asylrättscentrum bedömer regeringen att det är utläningar som har fått ett beslut om utvisning som har fått laga kraft den 1 januari 2025 eller senare. Det innebär att de som har fått ett utvisningsbeslut som har fått laga kraft före det datumet inte kan ansöka om och beviljas ett uppehållstillstånd inifrån landet.

MUCF lyfter att det är angeläget att de vandelskrav som ska beaktas vid prövningen av om ett uppehållstillstånd ska beviljas tillämpas på ett sätt som beaktar ungas särskilda förutsättningar. Som anges ovan föreslås i prop. 2025/26:264 att bristande regelefterlevnad ska kunna utgöra skäl för att inte bevilja ett uppehållstillstånd. Vidare kan en utläning som uppsåtligen eller av oaktsamhet uppehåller sig i Sverige utan föreskrivet tillstånd dömas till böter (20 kap. 1 § utlänningslagen). Sådana omständigheter som i och för sig kan beaktas inom ramarna för vandelsprövningen kan dock få olika genomslag beroende på i vilken situation prövningen görs (prop. 2025/26:264 s. 31). Att en sådan utläning som nu avses inte har följt ett utvisningsbeslut som har fått laga kraft efter 1 januari 2025 bör inte vara en omständighet som ensamt utgör tillräckliga skäl mot att bevilja ett uppehållstillstånd som söks enligt de tillfälliga reglerna. Däremot kan en sådan omständighet i förening med andra brister eller brottslighet utgöra sådana skäl mot att bevilja ett uppehållstillstånd. Som anges i den propositionen ska en helhetsbedömning göras (prop. 2025/26:264 s. 42 och 43).

Migrationsverket efterfrågar ett klargörande av om även utläningar som har utvisats på grund av brott omfattas av förslaget. Syftet med förslaget är inte att ge större möjligheter för den som har utvisats på grund

av brott att stanna kvar i Sverige utan att ge vissa unga vuxna som har haft uppehållstillstånd på grund av anknytning en möjlighet att ansöka om ett nytt sådant uppehållstillstånd eller ett uppehållstillstånd på annan grund, t.ex. arbete eller studier, utan att först behöva lämna landet. Som Migrationsverket själv konstaterar får verket enligt 5 kap. 20 § utlänningslagen inte besluta om uppehållstillstånd för utlänningar som har utvisats av allmän domstol på grund av brott. I samma paragraf anges också att Migrationsverket, om verket finner att en sådan utlänningsbeslut bör beviljas uppehållstillstånd enligt 12 kap. 16 b § eller 16 e § andra stycket, ska lämna över ärendet till den migrationsdomstol till vilken verkets beslut om uppehållstillstånd hade kunnat överklagas. Det nu aktuella förslaget innebär inte någon skillnad i detta avseende. Reglerna innebär inte heller någon ändring i fråga om möjligheten att ansöka om internationellt skydd för en utlänningsbeslut som har ett lagakraftvunnet utvisningsbeslut. Den situationen regleras av EU-rätten, som har företräde framför den nya regleringen.

Om en utlänningsbeslut beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd får ett utvisningsbeslut inte verkställas medan tillståndet gäller (12 kap. 16 § tredje stycket utlänningslagen). *Kammarrätten i Stockholm* lyfter frågor om möjligheten för en person som omfattas av förslaget att senare ansöka om förlängning av ett uppehållstillstånd i de fall då utvisningsbeslutet står fast. En ansökan om fortsatt uppehållstillstånd där det tidigare tillståndet beviljats med stöd av 5 kap. eller 6 kap. utlänningslagen eller 4 kap. eller 4 a kap. utlänningsförordningen kan bifallas efter inresan trots ett utvisningsbeslut om ansökan lämnas in i rätt tid (se Migrationsverkets rättsliga ställningstagande, RS/082/2021 s. 16–18). Om ett permanent uppehållstillstånd meddelas upphör ett beslut om utvisning som inte har meddelats av allmän domstol att gälla (12 kap. 22 § fjärde stycket utlänningslagen). Till skillnad från Sveriges advokatsamfund anser regeringen inte att de nu aktuella förslagen ger anledning att utöka möjligheterna att upphäva ett utvisningsbeslut (jfr 12 kap. 16 § första och andra styckena utlänningslagen).

Asylrättscentrum efterfrågar ett förtydligande av hur ett meddelat återreseförbud påverkar möjligheten att beviljas uppehållstillstånd enligt förslaget. Om ett beslut om utvisning har förenats med ett återreseförbud har Migrationsverket möjlighet att upphäva det i samband med att utlänningsbeslut beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd (8 kap. 26 § utlänningslagen och rättsfallet MIG 2014:10). Som Sveriges advokatsamfund påpekar kan ett beslut om återreseförbud meddelas även efter att ett utvisningsbeslut har meddelats.

Inhibition

Som Förvaltningsrätten i Malmö påtalar får Migrationsverket i vissa fall besluta om att stoppa verkställigheten av ett beslut om utvisning (inhibition), t.ex. om det finns särskilda skäl (12 kap. 13 § utlänningslagen). Regeringen anser emellertid att Migrationsverket bör ges en uttrycklig möjlighet att inhibera ett utvisningsbeslut om en utlänningsbeslut tidigare har haft uppehållstillstånd i Sverige som barn på grund av anknytning till en förälder eller till föräldrarnas make eller sambo ansöker om ett nytt uppehållstillstånd. Vid bedömningen av om ett beslut

ska inhiberas bör Migrationsverket göra en preliminär bedömning av om utlänningens ansökan om uppehållstillstånd kommer att bifallas. Vissa ärenden kommer vara relativt enkla att ta ställning till medan andra kan komma att kräva mer utredning. Även under tiden som denna utredning pågår kan det finnas anledning att inhibera utlänningens utvisningsbeslut.

En domstol som ska pröva ett överklagande får, som Förvaltningsrätten i Malmö även noterar, besluta att det överklagade beslutet, om det annars skulle gälla omedelbart, tills vidare inte ska gälla och även i övrigt besluta rörande saken (28 § förvaltningsprocesslagen [1971:291]). Det bör dock uttryckligen regleras att även en domstol ska kunna besluta om inhibition av en utlännings utvisningsbeslut om beslutet om uppehållstillstånd har överklagats.

Som Sveriges advokatsamfund påtalar kan det i vissa fall finnas anledning för en utlännings sökande att göra flera ansökningar om uppehållstillstånd. Det är upp till Migrationsverket att i varje enskilt fall göra en preliminär bedömning av om utlänningens ansökan kommer att bifallas. Det finns dock ingen skyldighet för Migrationsverket eller en domstol att inhibera ett beslut enligt den nya regleringen och den omständigheten att en ansökan har gjorts innebär inte i sig ett hinder mot att ett utvisningsbeslut verkställs. En utlännings sökande bör därför inte vid upprepade tillfällen kunna ansöka om uppehållstillstånd inifrån Sverige enligt förslaget enbart i syfte att fördröja verkställigheten av ett utvisningsbeslut som Migrationsverket befarar.

Beredningen av förslaget

Flera remissinstanser, bl.a. *Domstolsverket*, Förvaltningsrätten i Göteborg, *Förvaltningsrätten i Stockholm*, *Justitiekanslern*, *Sveriges Kommuner och Regioner* och Sveriges advokatsamfund, framhåller att remisstiden har varit kort. Det beredningskrav som gäller för regeringsärenden enligt 7 kap. 2 § regeringsformen innebär dock inte att beredningen behöver vara lika i alla fall. I vissa fall kan beredningen behöva avvika från gängse rutiner (jfr konstitutionsutskottets betänkanden 2009/10:KU10 s. 76 och 2022/23:KU20 s. 109).

Förslagen i denna lagrådsremiss kompletterar förslaget i lagrådsremissen Skärpta villkor för anhöriginvandring om en möjlighet för nära anhöriga under 21 år att beviljas uppehållstillstånd som föreslås träda i kraft den 1 oktober 2026. Det är därför angeläget att nu aktuella förslag också träder i kraft vid den tidpunkten. De nu aktuella förslagen omfattar även unga vuxna som har lagakraftvunna utvisningsbeslut och som fortfarande befinner sig i landet. Som *Institutet för mänskliga rättigheter* och SULF anför är det därför av stor vikt att de ändringar som nu föreslås kan träda i kraft så snart som möjligt. Det rör sig vidare om förslag av begränsad omfattning och som endast ska gälla under en viss tid. Förslagen innebär vidare inga inskränkningar av rättigheter utan bedöms uteslutande ha positiva effekter för de enskilda som omfattas av dem. Därutöver har frågan inte varit helt ny för remissinstanserna då ett flertal av dem även var mottagare av remissen av betänkandet Skärpta villkor för anhöriginvandring (SOU 2025:95) som ligger till grund för förslagen i lagrådsremissen med samma namn. Det är mot den bakgrunden som längden på remisstiden har bestämts.

Remissinstanserna har haft möjlighet att ge in svar skriftligt, men även muntligt via telefon. De flesta remissinstanser har också svarat. Synpunkter har följaktligen lämnats av såväl domstolar och förvaltningsmyndigheter som organisationer. Det rådrum som har lämnats för att möjliggöra för remissinstanserna att bedöma förslaget konsekvenser och dess inverkan på områden som de särskilt bevakar eller berörs av kan därför inte anses ha varit alltför begränsat i förhållande till frågans beskaffenhet.

Regeringen bedömer sammantaget att förslagen och dess konsekvenser har blivit tillräckligt belysta genom remitteringen och att beredningskravet enligt regeringsformen är uppfyllt.

5 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag

Lagändringarna ska träda i kraft den 1 oktober 2026 och upphöra att gälla den 1 januari 2028. Äldre föreskrifter ska fortsätta att gälla för överklagande av beslut som har meddelats med stöd av de tidsbegränsade reglerna före upphörandet.

Utkastets förslag

Förslagen i utkastet till lagrådsremiss stämmer överens med regeringens.

Remissinstanserna

De flesta remissinstanser har inga synpunkter på förslagen. *Kammarrätten i Stockholm* och *Förvaltningsrätten i Luleå* påpekar att tidpunkten för prövningen hos Migrationsverket kommer att vara avgörande för om bestämmelserna är tillämpliga, och att handläggningstiderna hos Migrationsverket därmed kan påverka om en utlänning kommer att kunna ansöka om uppehållstillstånd inifrån landet eller inte. *Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF)* lyfter att det kan leda till att lika fall behandlas olika beroende på när ett ärende prövas. *Asylrättscentrum* anser att det bör övervägas om regleringen helt eller delvis bör vara permanent.

Skälen för regeringens förslag

Lagändringarna i lagrådsremissen Skärpta villkor för anhöriginvandring föreslås träda i kraft den 1 oktober 2026. Nu föreslagna lagändringar kompletterar lagförslagen i den lagrådsremissen och de bör därför träda i kraft vid samma tidpunkt. Eftersom förslagen omfattar personer som befinner sig i landet med lagkraftvunna utvisningsbeslut är det dessutom angeläget att författningsändringarna kommer på plats så snart som möjligt. De nya reglerna bör därför träda i kraft den 1 oktober 2026.

Lagändringarna syftar till att åtgärda ett problem som endast existerar under en övergångsperiod efter det att lagförslagen i lagrådsremissen Skärpta villkor för anhöriginvandring träder i kraft (se avsnitt 4). Bestämmelserna bör därför, till skillnad från vad *Asylrättscentrum* anser, upphöra att gälla den 1 januari 2028. Dessförinnan bör Migrationsverket ha hunnit pröva samtliga ärenden och efter denna tidpunkt torde förslagen inte längre ha någon praktisk betydelse. Regeringen delar därför inte *MUCF:s* farhåga att olika fall kommer att behandlas olika beroende på när ett ärende prövas eller *Kammarrätten i Stockholms* och *Förvaltningsrätten i Luleås* oro över att handläggningstiderna hos Migrationsverket kan påverka om en utlänning kommer att kunna ansöka om uppehållstillstånd inifrån landet eller inte.

Utgångspunkten inom förvaltningsrätten är att den lag som gäller vid tidpunkten för en prövning ska tillämpas om inget annat föreskrivs. För överklagade beslut som har meddelats med stöd av den föreslagna regleringen är det emellertid rimligt att de bestämmelserna fortsatt tillämpas även efter ett överklagande av ett sådant beslut. Upphävandet bör därför förenas med en övergångsbestämmelse om att äldre föreskrifter fortfarande gäller i fråga om överklagande av beslut som har meddelats före ikraftträdandet.

6 Konsekvenser

Regeringens bedömning

Förslagen bedöms ge upphov till marginellt ökade kostnader för Migrationsverket och migrationsdomstolarna liksom för offentliga biträden i utlänningsärenden. Samtidigt bör möjligheten att ansöka om och beviljas uppehållstillstånd inifrån Sverige minska kostnaderna för utlandsmyndigheterna i viss utsträckning. De kostnader som förslagen kan ge upphov till bedöms för de statliga myndigheterna rymmas inom befintliga ekonomiska ramar. Förslagen bedöms inte leda till några ökade kostnader för kommunerna eller regionerna.

Förslagen bedöms innebära positiva konsekvenser för enskilda och för företag.

Utkastets bedömning

Bedömningarna i utkastet till lagrådsremiss stämmer överens med regeringens.

Remissinstanserna

Migrationsverket delar bedömningen som görs i utkastet till lagrådsremiss att omfattningen av utökade arbetsuppgifter med anledning av förslaget kan rymmas inom befintliga anslag, även om det finns osäkerhetsfaktorer kopplade till bl.a. antalet ärenden som kan komma att prövas enligt reglerna. *Kammarrätten i Stockholm*, *Förvaltningsrätten i Göteborg* och

Förvaltningsrätten i Malmö ifrågasätter bedömningen i utkastet till lagrådsremiss om att förslagen endast kommer att leda till marginellt ökade kostnader för bl.a. migrationsdomstolarna. Förvaltningsrätten i Malmö pekar på att det i många fall är fråga om en handläggning av omfattande aktmaterial och Förvaltningsrätten i Göteborg lyfter att förslagen i framtiden kan leda till mer komplicerade mål när utläningar som har fått en starkare anknytning till Sverige nekas fortsatt uppehållstillstånd. *Domstolsverket* bedömer att förslaget inte i någon större mån påverkar Sveriges Domstolar ekonomiskt, organisatoriskt och utbildningsmässigt, inklusive verksamhetsstöd, arbetsformer och rättssäkerheten.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) anser att förslagen kan minska osäkerheten för den enskilde och kan förbättra möjligheterna för unga vuxna att fullfölja gymnasiestudier, påbörja högre utbildning eller etablera sig på arbetsmarknaden. *Arbetsgivarverket* framhåller att det är positivt att förslagen bedöms minska osäkerheten för såväl den enskilde som för arbetsgivare. *Sveriges Kommuner och Regioner* anser att förslagen bidrar till att ta tillvara målgruppens potential som ett viktigt tillskott till kompetensförsörjningen på arbetsmarknaden. Även *Sveriges universitetslärare och forskare (SULF)* anger att målgruppen är en resurs som Sverige kan dra stor nytta av samtidigt som förslagen är positiva för de individer som berörs.

MUCF efterlyser ett tydligare barnrätts- och ungdomsperspektiv i konsekvensanalysen medan *Uppsala universitet (juridiska fakultetsnämnden)* efterfrågar överväganden om hur tidsgränserna förhåller sig till unga vuxnas rätt till privat- och familjeliv enligt artikel 8 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen). *Institutet för mänskliga rättigheter* önskar en bedömning av hur förslaget förhåller sig till Sveriges internationella konventionsåtaganden, särskilt FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (funktionsrättskonventionen).

Skälen för regeringens bedömning

Ekonomiska konsekvenser

Förslagen i denna lagrådsremiss syftar framför allt till att säkerställa en rimlig ordning för unga vuxna som har kommit till Sverige som en del av en familj att avsluta sina gymnasiestudier och att få tid på sig att påbörja ett självständigt liv, t.ex. genom studier vid högskola eller arbete. I vilken utsträckning som förslagen kan påverka hur många utläningar som kommer att söka och beviljas uppehållstillstånd i Sverige med stöd av de föreslagna reglerna kan inte fastställas, men det bedöms röra sig om ett mindre antal utläningar som även hade kunnat ansöka om uppehållstillstånd utifrån landet.

Förslagen om att vissa utläningar ska ges möjlighet att ansöka om och beviljas uppehållstillstånd inifrån landet kan dock leda till något fler ansökningar om uppehållstillstånd än vad som annars skulle vara fallet. Det föreslås dock inte några nya tillståndsgrunder och prövningen i sak bör därför kunna göras på motsvarande sätt som i dag. Migrationsverket kommer emellertid att behöva pröva om förutsättningarna för att ge in och

beviljas en ansökan om uppehållstillstånd före inresan är uppfyllda i fler fall än om förslagen inte genomförs. I fråga om utlänningar som har ett utvisningsbeslut kommer en bedömning också att behöva göras av om det finns anledning att inhibera det beslutet. Detta kan sammantaget medföra en något ökad arbetsbelastning för Migrationsverket.

Fler ansökningar som prövas och avslås kan även leda till fler överklaganden vilket kan innebära att Migrationsverket får något fler överklaganden att hantera och att domstolarna får en ökad måltillströmning. Den tillfälliga möjligheten att inhibera ett utvisningsbeslut kan även medföra att domstolarna kan behöva ta ställning till frågan om inhibition i något fler fall. Målen kan också, som *Förvaltningsrätten i Malmö* och *Förvaltningsrätten i Göteborg* är inne på, i vissa fall vara omfattande eller komplicerade, särskilt när det föreligger ett lagakraftvunnet utvisningsbeslut. Förändringarna i arbetsbelastning för såväl Migrationsverket som domstolarna bedöms dock vara mycket begränsade i och med att förslagen avser en avgränsad krets utlänningar som tidigare har haft uppehållstillstånd och som redan befinner sig i landet. Förslagen är dessutom tidsbegränsade och kommer att upphöra att gälla den 1 januari 2028. Om personer som inte omfattas av förslagen ansöker om uppehållstillstånd inifrån landet, vilket bl.a. *Kammarrätten i Stockholm* befarar, bör Migrationsverket och domstolarnas hantering av dessa mål och ärenden vara relativt snabb och okomplicerad. Sammantaget bedömer regeringen – till skillnad från bl.a. Förvaltningsrätten i Göteborg – att förslagen endast i liten utsträckning kommer att påverka Migrationsverkets och domstolarnas handläggning, och kostnaderna antas därför rymmas inom myndigheternas befintliga anslag. Denna bedömning delas även av bl.a. *Migrationsverket* och *Domstolsverket*, även om Migrationsverket anger att det finns osäkerhetsfaktorer kopplade till bl.a. antalet ärenden.

I samband med att en ansökan om uppehållstillstånd som har getts in inifrån landet prövas och avslås fattas normalt ett avlägsnandebeslut. Enligt 18 kap. 1 § utlänningslagen ska, om det inte kan antas att behov av biträde saknas, offentligt biträde förordnas för en utlänning när ett ärende avser avvísning eller utvisning. Motsvarande rätt till offentligt biträde föreligger även i mål och ärenden där verkställighet av beslut om exempelvis utvisning inhiberas av Migrationsverket, en migrationsdomstol eller Migrationsöverdomstolen. Förslagen kan därför medföra att ett offentligt biträde förordnas i fler ärenden vilket kan medföra ökade kostnader (anslaget 1:6 *Offentliga biträden i utlänningsärenden*). Med beaktande av att förslagen är tidsbegränsade och rör en avgränsad krets utlänningar bedöms dock även en eventuell ökning av kostnaderna för offentligt biträde vara begränsade.

En utökad möjlighet att ansöka om och beviljas uppehållstillstånd inifrån Sverige kan vidare leda till ett minskat tryck på utlandsmyndigheter i form av bl.a. färre ansökningar om uppehållstillstånd, arbetstillstånd och viseringar vilket bedöms leda till minskade kostnader.

Sammantaget bör eventuella förändringar av kostnaderna för staten kunna hanteras inom befintliga anslag. Förslagen bedöms inte leda till några ökade kostnader för kommunerna eller regionerna.

Övriga konsekvenser

Förslagen i lagrådsremissen innebär utökade möjligheter att beviljas uppehållstillstånd på någon annan grund inifrån landet. I likhet med bl.a. MUCF bedömer regeringen att förslagen kan minska osäkerheten för den enskilde, men även för företag och andra arbetsgivare, och därigenom förbättra utlänningsansökningarnas möjligheter till integration, etablering och delaktighet i samhället. Som bl.a. MUCF framhåller ger förslagen bättre förutsättningar för unga vuxna att fullfölja gymnasiestudier, påbörja högre utbildning eller etablera sig på arbetsmarknaden. Regeringen anser också, i likhet med *Sveriges Kommuner och Regioner*, att förslagen kan bidra till en förbättrad kompetensförsörjning och, som *SULF* för fram, tillvarata en resurs för Sverige. Förslagen bedöms därmed vara positiva för enskilda, särskilt unga vuxna, och arbetsgivare.

MUCF efterfrågar ett tydligare barnrätts- och ungdomsperspektiv i konsekvensanalysen. I fall som rör barn ska särskilt beaktas vad hänsynen till barnets hälsa och utveckling samt barnets bästa i övrigt kräver i enlighet med 1 kap 10 § utlänningslagen och FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Barn omfattas inte direkt av den föreslagna regleringen eftersom den riktar sig till utlänningsansökningar över 18 år som tidigare har haft uppehållstillstånd på grund av anknytning i egenskap av barn. Den föreslagna regleringen, i kombination med bestämmelsen om uppehållstillstånd för nära anhöriga under 21 år som föreslås i lagrådsremissen Skärpta villkor för anhöriginvandring, kan dock innebära en tryggare tillvaro för många barn som närmar sig myndighetsåldern. Den minskade ovissheten kan i sin tur leda till bättre förutsättningar för dem att planera sin framtid, gå klart gymnasieskolan och påbörja ett självständigt liv i Sverige. Även om förslaget alltså inte som sådant omfattar barn bedöms det mot denna bakgrund som positivt ut ett barnrätts- och ungdomsperspektiv.

Förslagen bedöms inte få några konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män och bedöms inte heller få några särskilda effekter för utlänningsansökningar med funktionsnedsättning.

Förslagen bedöms förenliga med EU-rätten (se vidare avsnitt 4). Förslagen bedöms även i övrigt vara förenliga med de konventionsåtaganden, bl.a. Europakonventionen, och internationella avtal som Sverige har att följa.

7 Författningskommentar

7.1 Förslaget till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

5 kap.

18 b § *Det som föreskrivs i 18 § första stycket gäller inte för en utlänning som har haft uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning i egenskap av barn till en förälder eller till föräldrarnas make eller sambo efter den 1 oktober 2023.*

En ansökan om uppehållstillstånd efter inresan i Sverige får bifallas för en utlännning som avses i första stycket utan hinder av ett beslut om utvisning om utvisningsbeslutet har fått laga kraft den 1 januari 2025 eller senare.

Paragrafen är ny och behandlar vissa situationer när en ansökan om uppehållstillstånd får ges in och beviljas efter inresa i landet. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Genom *första stycket* införs ett undantag från huvudregeln i 18 § första stycket om att en utlännning ska ha ansökt om och beviljats ett uppehållstillstånd före inresan i Sverige. Undantaget innebär att en utlännning som har haft uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning i egenskap av barn till en förälder eller till föräldrarnas make eller sambo efter den 1 oktober 2023 får ansöka om och beviljas uppehållstillstånd på någon annan grund inifrån landet. Utöver utlännningar som har haft uppehållstillstånd som barn på grund av anknytning enligt 5 kap. kan det exempelvis röra sig om utlännningar som har haft uppehållstillstånd som barn på grund av anknytning till t.ex. forskare enligt 5 b kap. 19 § och innehavare av EU-blåkort enligt 6 a kap. 9 §.

Utlänningen får ansöka om uppehållstillstånd på vilken grund som helst. Det kan till exempel handla om uppehållstillstånd som nära anhörig under 21 år enligt 3 g § 2 a, för arbete enligt 10 § eller på grund av någon annan anknytning enligt 3 §. För beviljande måste naturligtvis de krav som ställs för att beviljas uppehållstillstånd på den grunden vara uppfyllda. Det ska inte heller finnas skäl mot att bevilja uppehållstillstånd, till exempel på grund av brottslighet eller på grund av andra brister i vandeln enligt 17 §. Som framgår av 20 § får Migrationsverket inte bevilja uppehållstillstånd för en utlännning som av allmän domstol har utvisats på grund av brott. Om Migrationsverket finner att en sådan utlännning bör beviljas uppehållstillstånd enligt 12 kap. 16 b § eller 16 e § andra stycket ska verket inte besluta i ärendet utan med ett eget yttrande lämna över detta till den migrationsdomstol till vilken verkets beslut om uppehållstillstånd hade kunnat överklagas.

Av *andra stycket* framgår att en ansökan om uppehållstillstånd efter inresan i Sverige får bifallas för en sådan utlännning som avses i första stycket utan hinder av ett lagakraftvunnet utvisningsbeslut om det beslutet fick laga kraft den 1 januari 2025 eller senare. I 12 kap. 12 c § finns en möjlighet att inhibera ett utvisningsbeslut, se författningskommentaren till den paragrafen. Ett beslut om utvisning får under vissa förutsättningar upphävas. Om en utlännning beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd utan att upphäva utvisningsbeslutet får det beslutet inte verkställas medan tillståndet gäller (12 kap. 16 §). Om utlännningen beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd kan Migrationsverket i vissa fall upphäva ett återreseförbud som har förenats med ett beslut om utvisning (8 kap. 26 § och rättsfallet MIG 2014:10).

5 b kap.

15 a § Det som föreskrivs i 15 § första stycket gäller inte för en utlännning som har haft uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning i egenskap av barn till en förälder eller till föräldrarnas make eller sambo efter den 1 oktober 2023.

En ansökan om uppehållstillstånd efter inresan i Sverige får bifallas för en utlänning som avses i första stycket utan hinder av ett beslut om utvisning om utvisningsbeslutet har fått laga kraft den 1 januari 2025 eller senare.

Paragrafen är ny och behandlar vissa situationer när en ansökan om vissa slag av uppehållstillstånd får ges in och beviljas efter inresa i landet. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Genom paragrafen införs ett undantag från huvudregeln i 15 § första stycket om att en utlänning ska ha ansökt om och beviljats ett uppehållstillstånd enligt 1 eller 3–6 §§ före inresan i Sverige. Personkretsen som omfattas av undantaget är densamma som i 5 kap. 18 b §, se författningskommentaren till den paragrafen. Undantaget innebär att en sådan utlänning får ansöka om och beviljas uppehållstillstånd enligt 1 eller 3–6 §§, dvs. ett uppehållstillstånd för forskning, studier inom högre utbildning, praktik med anknytning till högre utbildning, volontärarbete inom ramen för Europeisk volontärtjänst eller au pair-arbete, inifrån landet.

6 kap.

4 § En utlänning som vill ha arbetstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om arbetstillstånd får inte bifallas efter inresan utom i fall som avses i 5 kap. 18 § andra–fjärde styckena och 18 a–19 §§, vilka bestämmelser tillämpas på motsvarande sätt i fråga om arbetstillstånd.

Paragrafen reglerar när en ansökan om arbetstillstånd ska vara gjord. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Andra meningen ändras på så sätt att det även görs en hänvisning till 5 kap. 18 b §. Genom hänvisningen framgår att arbetstillstånd får beviljas efter inresan i landet för en utlänning som omfattas av den bestämmelsen.

6 a kap.

4 b § *Det som föreskrivs i 4 § första stycket gäller inte för en utlänning som har haft uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning i egenskap av barn till en förälder eller till förälderns make eller sambo efter den 1 oktober 2023.*

En ansökan om EU-blåkort efter inresan i Sverige får bifallas för en utlänning som avses i första stycket utan hinder av ett beslut om utvisning om utvisningsbeslutet har fått laga kraft den 1 januari 2025 eller senare.

Paragrafen är ny och behandlar vissa situationer när en ansökan om EU-blåkort får ges in och beviljas efter inresa i landet. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Genom paragrafen införs ett undantag från huvudregeln i 4 § första stycket om att en utlänning ska ha ansökt om och beviljats ett EU-blåkort före inresan i Sverige. Personkretsen som omfattas av undantaget är densamma som i 5 kap. 18 b §, se författningskommentaren till den paragrafen. Undantaget innebär att en sådan utlänning får ansöka om och beviljas EU-blåkort inifrån landet.

12 kap.

12 c § Om en utlänning som avses i 5 kap. 18 b §, 5 b kap. 15 a § eller 6 a kap. 4 b § har ansökt om uppehållstillstånd får Migrationsverket eller, om ett beslut om ett sådant uppehållstillstånd har överklagats, en migrationsdomstol eller Migrationsöverdomstolen besluta om inhibition av ett beslut om att utvisa utlänningen.

Paragrafen är ny och innehåller bestämmelser om inhibition av vissa utlänningars beslut om utvisning. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Av paragrafen framgår att om en utlänning som avses i 5 kap. 18 b §, 5 b kap. 15 a § eller 6 a kap. 4 b § har ansökt om uppehållstillstånd får Migrationsverket besluta om inhibition, dvs. tillfälligt avbryta verkställigheten, av ett beslut om att utvisa utlänningen. Om ett beslut om ett sådant uppehållstillstånd som utlänningen har ansökt om har överklagats får även en domstol besluta om inhibition av ett beslut om att utvisa utlänningen. Vid bedömningen av om beslutet ska inhiberas ska Migrationsverket, migrationsdomstolen eller Migrationsöverdomstolen göra en preliminär bedömning av sannolikheten för att utlänningens ansökan om uppehållstillstånd kommer att bifallas. Även i ärenden som kräver mer utredning innan en sådan preliminär bedömning kan göras kan det finnas anledning att inhibera sökandens utvisningsbeslut under tiden för utredningen.

7.2 Förslaget till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

5 kap.

18 § En utlänning som vill ha uppehållstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om uppehållstillstånd får inte bifallas efter inresan.

Första stycket gäller inte om

1. utlänningen kan beviljas uppehållstillstånd här med stöd av 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 §,

2. utlänningen med stöd av 6 § bör beviljas uppehållstillstånd här,

3. en ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som har beviljats en utlänning med stöd av 3 eller 3 a § eller någon av 3 d–3 h §§,

4. utlänningen kan beviljas eller har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd här med stöd av 15 §,

5. utlänningen enligt 3 eller 3 a § eller någon av 3 d–3 h §§ har stark anknytning till en person som är bosatt i Sverige och det inte skäligen kan krävas att utlänningen reser till ett annat land för att ge in ansökan där,

6. utlänningen har rätt till uppehållstillstånd med stöd av artikel 23 i skyddsgrundsförordningen,

7. utlänningen kan beviljas uppehållstillstånd enligt 15 d §,

8. följande villkor är uppfyllda:

a) utlänningen ansöker om förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd, för arbete som har beviljats enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket, eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a §,

b) utlänningen har

– ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete som har beviljats enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket och inom giltighetstiden för detta tillstånd

ansöker om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a §, och förutsättningarna för det tidigare tillståndet har varit uppfyllda, eller

– ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet som har beviljats enligt 10 a § och inom giltighetstiden för detta tillstånd ansöker om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket, och förutsättningarna för det tidigare tillståndet har varit uppfyllda, eller

c) en ansökan avser ett uppehållstillstånd som familjemedlem till en utlänning som avses i a eller b, om ansökan ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet som familjemedlem och utlänningen beviljas uppehållstillstånd enligt de bestämmelser som anges där,

9. utlänningen har ett uppehållstillstånd enligt 10 § eller 5 b kap. 3 § och antingen har slutfört en högskoleutbildning som avser studier som motsvarar minst två terminer eller fullföljt minst två terminer vid en utbildning på forskarnivå eller har ett uppehållstillstånd enligt 5 b kap. 1, 2, 4, 7 eller 8 §,

10. utlänningen har rätt till uppehållstillstånd enligt 2 a eller 2 d §, eller

11. det annars finns synnerliga skäl.

Första stycket gäller inte heller om utlänningen har beviljats en visering för att besöka en arbetsgivare i Sverige eller är undantagen från kravet på visering om han eller hon ansöker om ett uppehållstillstånd för arbete inom ett slag av arbete där det råder stor efterfrågan på arbetskraft. En ytterligare förutsättning är att arbetsgivaren skulle förorsakas olägenheter om utlänningen måste resa till ett annat land för att ge in ansökan där eller att det annars finns särskilda skäl.

Första stycket gäller inte heller en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt 9 §, om ansökan avser ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a § och ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet.

Vid skälighetsbedömningen enligt andra stycket 5 ska konsekvenserna för ett barn av att skiljas från sin förälder särskilt beaktas, om det står klart att uppehållstillstånd skulle ha beviljats om prövningen gjorts före inresan i Sverige.

I fråga om uppehållstillstånd för en utlänning som ska avvisas eller utvisas enligt ett beslut som har fått laga kraft gäller föreskrifterna i 20 § samt 12 kap. 16 b, 16 c, 16 e, 16 g, 17 a, 17 c och 18–20 §§.

Paragrafen reglerar när en ansökan om uppehållstillstånd ska vara gjord. Övervägandena finns i avsnitt 4 och 5.

Sjätte stycket ändras på så sätt att hänvisningen till 18 b § tas bort som en följd av att den paragrafen upphör att gälla.

6 kap.

4 § En utlänning som vill ha arbetstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om arbetstillstånd får inte bifallas efter inresan utom i fall som avses i 5 kap. 18 § andra–fjärde styckena, 18 a och 19 §§, vilka bestämmelser tillämpas på motsvarande sätt i fråga om arbetstillstånd.

Paragrafen reglerar när en ansökan om arbetstillstånd ska vara gjord. Övervägandena finns i avsnitt 4 och 5.

Andra meningen ändras på så sätt att hänvisningen till 18 b § tas bort som en följd av att den paragrafen upphör att gälla.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2028.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för överklagande av beslut som har meddelats före ikraftträdandet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.

Av *andra punkten* framgår att äldre föreskrifter fortfarande gäller för överklagande av beslut som har meddelats före ikraftträdandet. Domstolen ska då lägga samma regler – dvs. äldre föreskrifter – till grund för prövningen som Migrationsverket har tillämpat.

7.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (2026:000) om ändring i utlänningslagen (2005:716)

5 kap.

18 § En utlännings som vill ha uppehållstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om uppehållstillstånd får inte bifallas efter inresan.

Första stycket gäller inte om

1. utlännings kan beviljas uppehållstillstånd här med stöd av 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 §,

2. utlännings med stöd av 6 § bör beviljas uppehållstillstånd här,

3. en ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som har beviljats en utlännings med stöd av 3 eller 3 a § eller någon av 3 d–3 h §§,

4. utlännings kan beviljas eller har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd här med stöd av 15 §,

5. utlännings enligt 3 eller 3 a § eller någon av 3 d–3 h §§ har stark anknytning till en person som är bosatt i Sverige och det inte skäligen kan krävas att utlännings reser till ett annat land för att ge in ansökan där,

6. utlännings har rätt till uppehållstillstånd med stöd av artikel 23 i skyddsgrundsförordningen,

7. utlännings kan beviljas uppehållstillstånd enligt 15 d §,

8. följande villkor är uppfyllda:

a) utlännings ansöker om förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd, för arbete som har beviljats enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket, eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a §,

b) utlännings har

– ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete som har beviljats enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket och inom giltighetstiden för detta tillstånd ansöker om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a §, och förutsättningarna för det tidigare tillståndet har varit uppfyllda, eller

– ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet som har beviljats enligt 10 a § och inom giltighetstiden för detta tillstånd ansöker om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket, och förutsättningarna för det tidigare tillståndet har varit uppfyllda, eller

c) en ansökan avser ett uppehållstillstånd som familjemedlem till en utlännings som avses i a eller b, om ansökan ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet som familjemedlem och utlännings beviljas uppehållstillstånd enligt de bestämmelser som anges där,

9. utlänningen har ett uppehållstillstånd enligt 10 § eller 5 b kap. 3 § och antingen har slutfört en högskoleutbildning som avser studier som motsvarar minst två terminer eller fullföljt minst två terminer vid en utbildning på forskarnivå eller har ett uppehållstillstånd enligt 5 b kap. 1, 2, 4, 7 eller 8 §,

10. utlänningen har rätt till uppehållstillstånd enligt 2 a eller 2 d §, eller

11. det annars finns synnerliga skäl.

Första stycket gäller inte heller om utlänningen har beviljats en visering för att besöka en arbetsgivare i Sverige eller är undantagen från kravet på visering om han eller hon ansöker om ett uppehållstillstånd för arbete inom ett slag av arbete där det råder stor efterfrågan på arbetskraft. En ytterligare förutsättning är att arbetsgivaren skulle förorsakas olägenheter om utlänningen måste resa till ett annat land för att ge in ansökan där eller att det annars finns särskilda skäl.

Första stycket gäller inte heller en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt 9 §, om ansökan avser ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a § och ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet.

Vid skälighetsbedömningen enligt andra stycket 5 ska konsekvenserna för ett barn av att skiljas från sin förälder särskilt beaktas, om det står klart att uppehållstillstånd skulle ha beviljats om prövningen gjorts före inresan i Sverige.

I fråga om uppehållstillstånd för en utlänning som ska avvisas eller utvisas enligt ett beslut som har fått laga kraft gäller föreskrifterna i 18 b och 20 §§ samt 12 kap. 16 b, 16 c, 16 e, 16 g, 17 a, 17 c och 18–20 §§.

Paragrafen reglerar när en ansökan om uppehållstillstånd ska vara gjord. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Sjätte stycket ändras på så sätt att det görs en hänvisning till att även 18 b § gäller i fråga om uppehållstillstånd för en utlänning som ska utvisas enligt ett beslut som har fått laga kraft.

Sammanfattning av Utkast till lagrådsremiss Tillfälligt utökade möjligheter för vissa anhöriginvandrare att ansöka om uppehållstillstånd inifrån Sverige

I utkastet till lagrådsremiss lämnas förslag som syftar till att tillfälligt utöka möjligheten för vissa utlänningar att ansöka om uppehållstillstånd inifrån Sverige.

Förslagen innebär att det införs en tillfällig reglering som gör det möjligt för en utlänning som efter den 1 oktober 2023 har haft uppehållstillstånd som barn på grund av anknytning till en förälder eller till förälderns make eller sambo att kunna ansöka om och beviljas uppehållstillstånd på någon annan grund inifrån Sverige. Om en sådan utlänning har fått ett utvisningsbeslut som har fått laga kraft ska utlänningen kunna ansöka om och beviljas uppehållstillstånd inifrån landet förutsatt att det beslutet fick laga kraft den 1 januari 2025 eller senare. Det föreslås också att Migrationsverket eller, om ett beslut om ett uppehållstillstånd har överklagats, en domstol ska få besluta om inhibition av utvisningsbeslutet för en sådan utlänning.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 oktober 2026 och upphöra att gälla den 1 januari 2028.

Utkastets lagförslag

Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

Härigenom föreskrivs i fråga om utlänningslagen (2005:716)

dels att 5 kap. 18 § och 6 kap. 4 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 5 kap. 18 b §, 5 b kap. 15 a §, 6 a kap. 4 b § och 12 kap. 12 c §, av följande lydelse.

Lydelse enligt lagrådsremissen *Föreslagen lydelse*
Skärpta villkor *för*
anhöriginvandring

5 kap.

18 §¹

En utlännning som vill ha uppehållstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om uppehållstillstånd får inte bifallas efter inresan.

Första stycket gäller inte om

1. utlännningen kan beviljas uppehållstillstånd här med stöd av 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 §,

2. utlännningen med stöd av 6 § bör beviljas uppehållstillstånd här,

3. en ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som har beviljats en utlännning med stöd av 3 eller 3 a § eller någon av 3 d–3 h §§,

4. utlännningen kan beviljas eller har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd här med stöd av 15 §,

5. utlännningen enligt 3 eller 3 a § eller någon av 3 d–3 h §§ har stark anknytning till en person som är bosatt i Sverige och det inte skäligen kan krävas att utlännningen reser till ett annat land för att ge in ansökan där,

6. utlännningen har rätt till uppehållstillstånd med stöd av artikel 23 i skyddsgrundsförordningen,

7. utlännningen kan beviljas uppehållstillstånd enligt 15 d §,

8. följande villkor är uppfyllda:

a) utlännningen ansöker om förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd, för arbete som har beviljats enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket, eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a §,

b) utlännningen har

– ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete som har beviljats enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket och inom giltighetstiden för detta tillstånd ansöker om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a §, och förutsättningarna för det tidigare tillståndet har varit uppfyllda, eller

– ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet som har beviljats enligt 10 a § och inom giltighetstiden för detta tillstånd ansöker om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt 10 § i de

fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket, och förutsättningarna för det tidigare tillståndet har varit uppfyllda, eller

c) en ansökan avser ett uppehållstillstånd som familjemedlem till en utlänning som avses i a eller b, om ansökan ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet som familjemedlem och utlänningen beviljas uppehållstillstånd enligt de bestämmelser som anges där,

9. utlänningen har ett uppehållstillstånd enligt 10 § eller 5 b kap. 3 § och antingen har slutfört en högskoleutbildning som avser studier som motsvarar minst två terminer eller fullföljt minst två terminer vid en utbildning på forskarnivå eller har ett uppehållstillstånd enligt 5 b kap. 1, 2, 4, 7 eller 8 §,

10. utlänningen har rätt till uppehållstillstånd enligt 2 a eller 2 d §, eller 11. det annars finns synnerliga skäl.

Första stycket gäller inte heller om utlänningen har beviljats en visering för att besöka en arbetsgivare i Sverige eller är undantagen från kravet på visering om han eller hon ansöker om ett uppehållstillstånd för arbete inom ett slag av arbete där det råder stor efterfrågan på arbetskraft. En ytterligare förutsättning är att arbetsgivaren skulle förorsakas olägenheter om utlänningen måste resa till ett annat land för att ge in ansökan där eller att det annars finns särskilda skäl.

Första stycket gäller inte heller en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt 9 §, om ansökan avser ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a § och ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet.

Vid skälighetsbedömningen enligt andra stycket 5 ska konsekvenserna för ett barn av att skiljas från sin förälder särskilt beaktas, om det står klart att uppehållstillstånd skulle ha beviljats om prövningen gjorts före inresan i Sverige.

I fråga om uppehållstillstånd för en utlänning som ska avvisas eller utvisas enligt ett beslut som har fått laga kraft gäller föreskrifterna i 20 § samt 12 kap. 16 b, 16 c, 16 e, 16 g, 17 a, 17 c och 18–20 §§.

I fråga om uppehållstillstånd för en utlänning som ska avvisas eller utvisas enligt ett beslut som har fått laga kraft gäller föreskrifterna i 18 b och 20 §§ samt 12 kap. 16 b, 16 c, 16 e, 16 g, 17 a, 17 c och 18–20 §§.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 b §

Det som föreskrivs i 18 § första stycket gäller inte för en utlänning som har haft uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning i egenskap av barn till en förälder eller till föräldrarnas make eller sambo efter den 1 oktober 2023.

En ansökan om uppehållstillstånd efter inresan i Sverige får bifallas för en utlänning som avses i första stycket utan hinder av ett

beslut om utvisning om utvisningsbeslutet har fått laga kraft den 1 januari 2025 eller senare.

5 b kap.

15 a §

Det som föreskrivs i 15 § första stycket gäller inte för en utlänning som har haft uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning i egenskap av barn till en förälder eller till förälderns make eller sambo efter den 1 oktober 2023.

En ansökan om uppehållstillstånd efter inresan i Sverige får bifallas för en utlänning som avses i första stycket utan hinder av ett beslut om utvisning om utvisningsbeslutet har fått laga kraft den 1 januari 2025 eller senare.

6 kap.

4 §²

En utlänning som vill ha arbetstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om arbetstillstånd får inte bifallas efter inresan utom i fall som avses i 5 kap. 18 § andra–fjärde styckena, 18 a och 19 §§, vilka bestämmelser tillämpas på motsvarande sätt i fråga om arbetstillstånd.

En utlänning som vill ha arbetstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om arbetstillstånd får inte bifallas efter inresan utom i fall som avses i 5 kap. 18 § andra–fjärde styckena och 18 a–19 §§, vilka bestämmelser tillämpas på motsvarande sätt i fråga om arbetstillstånd.

6 a kap.

4 b §

Det som föreskrivs i 4 § första stycket gäller inte för en utlänning som har haft uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning i egenskap av barn till en förälder eller till förälderns make eller sambo efter den 1 oktober 2023.

En ansökan om EU-blåkort efter inresan i Sverige får bifallas för en

utlänning som avses i första stycket utan hinder av ett beslut om utvisning om utvisningsbeslutet har fått laga kraft den 1 januari 2025 eller senare. Bilaga 2

12 kap.

12 c §

Om en utlänning som avses i 5 kap. 18 b §, 5 b kap. 15 a § eller 6 a kap. 4 b § har ansökt om uppehållstillstånd från Migrationsverket eller, om ett beslut om ett sådant uppehållstillstånd har överklagats, en migrationsdomstol eller Migrationsöverdomstolen besluta om inhibition av ett beslut om att utvisa utlänningen.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2026.

Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

Härigenom föreskrivs i fråga om utlänningslagen (2005:716)³

dels att 5 kap. 18 b §, 5 b kap. 15 a §, 6 a kap. 4 b § och 12 kap. 12 c § ska upphöra att gälla,

dels att 5 kap. 18 § och 6 kap. 4 § ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt förslaget i avsnitt 2.1 Föreslagen lydelse

5 kap.

18 §⁴

En utlännning som vill ha uppehållstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om uppehållstillstånd får inte bifallas efter inresan.

Första stycket gäller inte om

1. utlännningen kan beviljas uppehållstillstånd här med stöd av 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 §,

2. utlännningen med stöd av 6 § bör beviljas uppehållstillstånd här,

3. en ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som har beviljats en utlännning med stöd av 3 eller 3 a § eller någon av 3 d–3 h §§,

4. utlännningen kan beviljas eller har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd här med stöd av 15 §,

5. utlännningen enligt 3 eller 3 a § eller någon av 3 d–3 h §§ har stark anknytning till en person som är bosatt i Sverige och det inte skäligen kan krävas att utlännningen reser till ett annat land för att ge in ansökan där,

6. utlännningen har rätt till uppehållstillstånd med stöd av artikel 23 i skyddsgrundsförordningen,

7. utlännningen kan beviljas uppehållstillstånd enligt 15 d §,

8. följande villkor är uppfyllda:

a) utlännningen ansöker om förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd, för arbete som har beviljats enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket, eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a §,

b) utlännningen har

– ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete som har beviljats enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket och inom giltighetstiden för detta tillstånd ansöker om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a §, och förutsättningarna för det tidigare tillståndet har varit uppfyllda, eller

– ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet som har beviljats enligt 10 a § och inom giltighetstiden för detta tillstånd ansöker om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt 10 § i de

³ Senaste lydelse av
5 kap. 18 b § 2026:000
5 b kap. 15 a § 2026:000
6 a kap. 4 b § 2026:000
12 kap. 12 c § 2026:000.

⁴ Senaste lydelse 2026:000.

fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket, och förutsättningarna för det tidigare tillståndet har varit uppfyllda, eller

c) en ansökan avser ett uppehållstillstånd som familjemedlem till en utlänning som avses i a eller b, om ansökan ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet som familjemedlem och utlänningen beviljas uppehållstillstånd enligt de bestämmelser som anges där,

9. utlänningen har ett uppehållstillstånd enligt 10 § eller 5 b kap. 3 § och antingen har slutfört en högskoleutbildning som avser studier som motsvarar minst två terminer eller fullföljt minst två terminer vid en utbildning på forskarnivå eller har ett uppehållstillstånd enligt 5 b kap. 1, 2, 4, 7 eller 8 §,

10. utlänningen har rätt till uppehållstillstånd enligt 2 a eller 2 d §, eller 11. det annars finns synnerliga skäl.

Första stycket gäller inte heller om utlänningen har beviljats en visering för att besöka en arbetsgivare i Sverige eller är undantagen från kravet på visering om han eller hon ansöker om ett uppehållstillstånd för arbete inom ett slag av arbete där det råder stor efterfrågan på arbetskraft. En ytterligare förutsättning är att arbetsgivaren skulle förorsakas olägenheter om utlänningen måste resa till ett annat land för att ge in ansökan där eller att det annars finns särskilda skäl.

Första stycket gäller inte heller en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt 9 §, om ansökan avser ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a § och ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet.

Vid skälighetsbedömningen enligt andra stycket 5 ska konsekvenserna för ett barn av att skiljas från sin förälder särskilt beaktas, om det står klart att uppehållstillstånd skulle ha beviljats om prövningen gjorts före inresan i Sverige.

I fråga om uppehållstillstånd för en utlänning som ska avvisas eller utvisas enligt ett beslut som har fått laga kraft gäller föreskrifterna i 18 b och 20 §§ samt 12 kap. 16 b, 16 c, 16 e, 16 g, 17 a, 17 c och 18–20 §§.

I fråga om uppehållstillstånd för en utlänning som ska avvisas eller utvisas enligt ett beslut som har fått laga kraft gäller föreskrifterna i 20 § samt 12 kap. 16 b, 16 c, 16 e, 16 g, 17 a, 17 c och 18–20 §§.

6 kap.

4 §

En utlänning som vill ha arbetstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om arbetstillstånd får inte bifallas efter inresan utom i fall som avses i 5 kap. 18 § andra–fjärde styckena och 18 a–19 §§, vilka bestämmelser tillämpas på motsvarande sätt i fråga om arbetstillstånd.

En utlänning som vill ha arbetstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om arbetstillstånd får inte bifallas efter inresan utom i fall som avses i 5 kap. 18 § andra–fjärde styckena, 18 a och 19 §§, vilka bestämmelser tillämpas på motsvarande sätt i fråga om arbetstillstånd.

Bilaga 2

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2028.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för överklagande av beslut som har meddelats före ikraftträdandet.

Efter remiss har yttrande över utkastet till lagrådsremiss lämnats av Arbetsgivarverket, Asylrättscentrum, Domstolsverket, Förvaltningsrätten i Göteborg (migrationsdomstolen), Förvaltningsrätten i Luleå (migrationsdomstolen), Förvaltningsrätten i Malmö (migrationsdomstolen), Förvaltningsrätten i Stockholm (migrationsdomstolen), Justitiekanslern, Kammarrätten i Stockholm (Migrationsöverdomstolen), Migrationsverket, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor, Sveriges advokatsamfund, Sveriges Kommuner och Regioner, Sveriges universitetslärare och forskare, Säkerhetspolisen och Uppsala universitet (juridiska fakulteten).

Yttrande har även inkommit från Institutet för mänskliga rättigheter och en privatperson.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att lämna några synpunkter: Business Sweden, Företagarna, Jämställdhetsmyndigheten, Polismyndigheten, Regelrådet, Riksdagens ombudsmän (JO), Småkom, Svenska Röda Korset och Svenskt Näringsliv.